

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XVII. Jan. 25.00.

Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1873.

Chicago, Ill., pondeljek, 3. marca (March 3), 1924.

Subscription \$5.00
Yearly

Uvodilni in upravljalni prostori: 2607 St. Lawrence av.

Office of publication:
2607 St. Lawrence ave.
Telephone: Lawndale 4000.

STEV.—NUMBER 53.

ZBORNIČKI SPREJELA KOMPROMISNO PREDLOGO.

Najprej so vstali republikanci proti demokratom na cedilu, potem so se pa že demokratje zavzeli za kompromisno predlogo.

ZAKONSKA DAVČNA OSNOVA POJDE SEDAJ V SENAT.

Washington, D. C. — 'Redni' republikanci so se sporazumeli z demokratičnimi silami, demokratje so bili poraženi, in poslanska zbornica je sprejela kompromisno davčno znižanje za dohodke.

Potem so tudi demokratje pridružili republikanski skupini tako pomagali spraviti republikansko davčno predlogo pod streho. Na končnem glasovanju je bilo 408 'da' in samo 8 'ne'.

Po zakonski osnovi, kakor je bila sedaj sprejeta, bo normalni davek na čisto dohodnino do \$4,00 po 2 odstotku, pet odstotkov od naslednjih \$4,000 in po 6 odstotkov od ostale dohodnine. Dostatni davek se pričenja s poldružim odstotkom na dohodnino med \$10,000 in \$12,000 in se dviga do najvišje mere v znesku po 37 in pol odstotka na dohodek nad \$20,000.

Določeno je 25-odstotno znižanje za plače, mezde in druge mezne dohodke tja gori do \$20,000. Vse dohodke pod zneskom \$5,000 je smatriati za "mezne dohodke."

Davkopalcevalem bo tudi dovoljeno odtegniti 25 odstotkov od davka, ki ga imajo plačati to leto od dohodkov iz leta 1923.

S tem, da je poslanska zbornica sprejela kompromisno davčno zakonsko osnovo, je tukaj znižanje zagotovljeno. Predloga je sedaj pred senat, kjer bodo, kakor je pričakovati, člani finančnega odsuka nadomestili Melonove načrt z višjimi postavkami davka na male dohodke in z nižjimi davka na velike dohodke, kar pa je to določeno v kompromisni zakonski osnovi poslanske zbornice. Potem se bo videlo, ali se bodo mogli 'redni' republikanci in vstali sporazumeti, ali pa bodo smeli demokratje določiti dolžbe senatne predloga.

Da bo zakonska osnova iz mnogih kompromisov poslana predsedniku v podpis, o tem ni nobenega dvoma. Toda prezgodaj je pa reči, ali bo predsednik Coolidge podpisal predlog, ki se tako močno razlikuje od Mellonovega načrta, ali ne. Nekateri republikanski voditelji menijo, da bo vetril ter stopil pred ljudi s pojasnilom, zakaj jo je več. Drugi pa so mnenja, da jo pa podpisal, ker dobročinstveno znižanje glede malih dohodkov in zmerino znižanje davka na veliko dohodnino.

Osem članov poslanske zbornice, ki so glasovali do zadnjega proti kompromisni zakonski osnovi, uključuje sedem republikanov, ki so neomajni zagovorniki Mellonove davčne revizije, in sicer Tilson, Merritt in Fenn iz države Connecticut, Bachrach iz države New Jersey, Mills in Wainwright iz New Yorka, pa McFadden iz Pennsylvanije in en demokrat, in sicer poslanec Howard iz Nebraska, ki je nasprotival sploh vsakršnemu znižanju dohodnega davka.

PROTIDELAVSKI EVANGELIST V JEOL.

Tacoma, Wash. — (Fed. Press.) Jack Godwin, evangelist, ki je del po deželi in v svojih pridih izdal gnojnico na socialiste in boljševike, za kar je bil dobrodojen od kapitalistov, je srečno pripovedal tja, kamor spada — v Tacomo. Je v svoji veliki kristjanški in protidržčarski gorenjski zlorabil tukajšnjo 12-letno dekle, nakar je popihal in Kalifornijo. Mati dekle je pa izpolovala za njim tiralnico in šerif je pred nekaj meseci prignal taj v Tacomo. Porota ga je eden teden spoznala krivega in želen je bil na 10 let jere.

PROTIDELAVSKI EVANGELIST V JEOL.

Tacoma, Wash. — (Fed. Press.) Jack Godwin, evangelist, ki je del po deželi in v svojih pridih izdal gnojnico na socialiste in boljševike, za kar je bil dobrodojen od kapitalistov, je srečno pripovedal tja, kamor spada — v Tacomo. Je v svoji veliki kristjanški in protidržčarski gorenjski zlorabil tukajšnjo 12-letno dekle, nakar je popihal in Kalifornijo. Mati dekle je pa izpolovala za njim tiralnico in šerif je pred nekaj meseci prignal taj v Tacomo. Porota ga je eden teden spoznala krivega in želen je bil na 10 let jere.

PREGLED DNEVNICH DOGODKOV.

Amerika.

Oljni škandal: Kakor kaže preiskava, je bil vladni tajnopis izrabljavan v zasebnih brzojavkah.

Poslanska zbornica sprejela kompromisno davčno predlogo.

Dva kongresnika podkupljena. Petdeset kongresnikov se je izreklo za pivo.

"Prerok" Voliva se je razjezil. Stavka krojačkih delavk v Chicago se nadaljuje.

Inosemstvo.

Strahovlada v južnoameriški republiki Peru razgaljena.

Belgijska vladna kriza še traja.

Kralj ne mara socialistične vlade. Ludendorff je v svojem zagovoru napadel katoličane, socialiste in žide.

V Parizu se prepričajo, kako bi "ozdravili" Nemčijo.

DVA KONGRESNA ČLANA PODKUPLJENA.

Chicago, Ill. — Obdolžbe, ki u-tegnejo prinesi nov vladni škandal na dan, ko bodo predložene predsedniku Cooligiju in justičnemu tajniku Daughertyju, so uključene v poročilo veleporote, ki preiskuje goljnišje in podkupovanje v zveznem veteranskem uradu.

Poročilo je bilo objavljeno zato, da je bila objavljena zveza z obtožnico, naperjeno proti polkovniku Charlesu R. Forbesu in J. W. Thompsonu. Obtožnica pravi:

1. — Da je eden ali več vladnih uradnikov izrabljalo uradne informacije v svrhu spekulacij.

2. — Da sta dva člana zveznega kongresa dobila nekaj denarja za podkupnino.

3. — Da so imeli osebe, ki niso v nikaknem stiku z vladom, informacije iz zveznega departmanta.

4. — Da so prejeli denar nekateri posamezniki, ki niso odvetniki, za doseglo milosti do jetnikov. Tisti posamezniki so v tem prijateljskem stiku z vladnimi uradniki.

5. — Da so nekateri posamezniki, ki niso odvetniki, nabirali denar v svrhu dovoljenj za opojne pijace.

Cepav niso obdolžbe, uključene v poročilu, v področju veleporote tega okrožja, bodo kljubtemu predložene predsedniku in justičnemu tajniku, je rekel po možni generalni pravnik John H. W. Crim.

Reparacijska zmešnjava.

Zvedenci v Parizu se prepričajo, kako bi "ozdravili" Nemčijo, da bo vsem prav.

Pariz, 1. marca. — Zvedenci ob teh preiskovalnih komisij čakajo na rešitev belgijske krize, medtem pa se krogajo, kako bi ozdravili Nemčijo in zadovoljili Francijo. Dawesova komisija zvedencov predloži svoje poročilo reparacijski komisiji šele 8. marca. Zvedenci se že danes niso zedinili glede vseh detajliranih točk v načrtu, ki ga imajo pripravljeno. Nekateri bi radi, da je nova nemška emisija banka v Curihi, drugi pa za Haag ali Amsterdam.

Druga skrb, ki beli zvedencem lase, je, kako narediti finančno in ekonomsko kontrolo Nemčije "nevredno", da bi se Nemci preveč ne razburjali. Kajti načrt, ki ga izdelujejo, globoko poseza v suverenost Nemčije. Američani in Anglezi pravijo, da se naj kontrolo imenuje "nadzorstvo", toda Francozi hočejo, da kontrola ostane s pravim imenom kontrola.

Článčenje Mehike.

Vera Cruz, 1. marca. — Zvezne čete so včeraj vzele Jalapo brez boja. General Gutiérrez prodra proti Porto Lobosu, kjer se Jose Moran še drži s svojimi vstali. Severni del države Vera Cruz, kjer je petrolejska zona, je že počaken.

Vera Cruz, 1. marca. — Zvezne čete so včeraj vzele Jalapo brez boja. General Gutiérrez prodra proti Porto Lobosu, kjer se Jose Moran še drži s svojimi vstali. Severni del države Vera Cruz, kjer je petrolejska zona, je že počaken.

VLADNI TAJNOPIŠ V ZASEBNIH BRZOJAVKAH?

Vrbovski.

V brzojavki je povedano, da je Zevelj sostavil vprašanje, ki jih je imel staviti senatni odsek, ter svedoval, kako odgovarjati nanje.

KAKO JE PRIŠEL VLADNI TAJNOPIŠ V ZASEBNE BOKE NIZNANO.

New York, N. Y. — Tajnopisa, ki se ga, kakor pravijo, poslušuje pravosodni departement, so se posluževali McLeanovi prijatelji, ko so ga obvezali v Palm Beachu o razvoju teapske preiskave.

Te brzojavki so bile objavljene zadnji četrtek. V javnosti jih je dal ojnik odsek v senatu. Izprva je bilo povedano, da se jih ne da razložiti in razreči.

Ali pozneje pa je bilo dognano, da se jih da. Iz ene tistih brzojavk je razvidno, da je ravnatelj preiskovalnega urada na pravosodnem departmantu William J. Burns obvezal McLeana o razvoju in dogodkih v ojnjem škandalu.

To bi spravilo Burnsa v neposredno zvezo z glavnimi osebami v mornaričnem ojnjem škandalu. Štiri razrešene brzojavke nosijo podpis W. C. Ducksteina, ki je zaupnil McLeanov tajnik v uradu lista Washington Post. V tej zvezi je bilo poročano, da je bila Ducksteinova žena zaupna tajnika na pravosodnem ministru.

V eni prvih brzojavk, poslanih McLeanu, je povedano, da se je preiskava ojnjega škandala pričela in da se razvija McLeanu vprid.

Nadalje je povedano v tisti brzojavki, kakšna vprašanja mu u-tegnejo senatni odsek staviti glede ojnjega škandala. Zevelj mu bo željal, kako ima odgovarjati nanje.

Nekaj druga brzojavka je bila podpisana po Mary Quigley, ki je glavna telefonistka pri listu Washington Post. V njej je rečeno, da je postal ponjo Burns ter ji ne moreč, naj obvesti McLeana, da se je pričela preiskava teapskega škandala.

Načrtni zvezni vroček niso bile brzojavke po 11. januarju več prisene v vladnem tajnopsisu, nego v popolnoma izmišljenem.

To nenadno izpремembro je, kakor mislijo, najbrž povzročila sumnja, ki je letela na Ducksteinovo.

Neke druge brzojavke je bila podpisana po Mary Quigley, ki je glavna telefonistka pri listu Washington Post. V njej je rečeno, da je postal ponjo Burns ter ji ne moreč, naj obvesti McLeana, da se je pričela preiskava teapskega škandala.

Iz neznanega vročka niso bile brzojavke po 11. januarju več prisene v vladnem tajnopsisu, nego v popolnoma izmišljenem.

To nenadno izpremembro je, kakor mislijo, najbrž povzročila sumnja, ki je letela na Ducksteinovo.

50 kongresnikov za pivo.

Washington, D. C. — Še deset članov poslanske zbornice se je pridružilo "komiteju štiridesetice", ki se je organizirala sredi zadnjega tedna, da doseže omiljenje Volsteadeve postave. Ta skupina kongresnih poslanec si prizadeva dobiti dovoljenje za izdelovanje in razpečevanje pijač, ki vsebujejo po 2.75 odstotka alkohola.

Becker je še razredil, da bo vladni tajnik, ki je imel pridigo, ki je po radiju izplutil v svet. In vsak najmanjši kihek ali kašelj je šel tudi s tisto pridigo med druge vnašane ljudi.

"Sram maj vas bo, ker ste se tako slabo zadržali, ko ste imeli priliko slišati tako dobro pridigo, kakor je bila ta," je dejal razjarjeni verski fanatik.

In še huje je rentačil in zmerjal tisto nedeljo, in njegov poštuški so drug za drugim zapustili cerkev od države. Navzoči je bilo blizu 5000 oseb, ki so se po shodu zbrali na trgu pred univerzo.

Tedaj nas je napadla policija.

Iz zveznične bliznje cerkve so postopili strelji in osem demonstrantov je bilo ubitih. To je izvalo silno ogorčenje med ljudstvom. Drugi dan se je zbralo 50,000 oseb, ki so korakale za pogrebom ustreljenih demonstrantov. Vlada je razglasila protestni shod, ki se je vrnil na univerzi v Limi. Jaz sem bil izvoljen za predsednika shodu. Zahvaljujem se mojim ločitev cerkev od države. Navzoči je bilo blizu 5000 oseb, ki so se po shodu zbrali na trgu pred univerzo.

S temi demonstracijami smo dosegli, da vlada ni izvedla "posvečenja". Toda prišlo je maščevanje. Vsi voditelji protestov in demonstracij so bili otočeni raznih razin. Toda je zgodilo, da je bil odslovjen iz službe. Tako je že zrastel nekaterim duhovnem grebenom. Če bi imeli kutarji kako oblast v Chicago, bi tudi pokazali svoje umazane grebene ter se z maščevanjem samega Jupitera znesli nad tistimi, katerim niti s svojim laganjem in obrekovanjem ne morejo živeti.

V lagaju, obrekovanju in krajji osebne poštenje so ti "bojni namestniki" izbrani mojstri. Nauhani so, da je kaj. Toda vsake stvari je enkrat konec, in tako bo pravica tudi njim pristrigla pre dolge lažnjive jezike morda že v prav kratkem času. Vse o pravem času in po pravici meri.

Če bi pa živeli v srednjem veku, bi se ti zanikarni in umazani ljudje izkazali za izborne rablje v bire. Njihni bedasti kozli bi jim ne mogli sproti postavljati grmad, na katerih bi se zgledali "ne srečne" belobubove "ksele" pri naprednem časopisu.

Če bi pa živeli v srednjem veku,

Washington, D. C. — Senat je v petek potrdil imenovanje Charlesa B. Warrena za poslanika v Mehiki.

Pretep v francoski zbornici.

Pariz, 1. marca. — Sinoč so padale pesti v zbornici na desno in levo. Spopadli so se socialisti in nacionalisti in bitka na pesti se je vrnila prav pred predsednikovim mizo. Pretep je prenehal, ko je bila seja prekinjena.

Velika skupina okoliških kmetov se je sešla na razgovor, kako ustanoviti in organizirati kmetke ojnjih družbe.

LUDENDORFOV ZAGOVAR.

V svojem govoru je napadel katoličane, socialiste in žide, rekoč, da to so največji sovražniki Nemčije.

Monakovo, Bavarska, 1. marca. — Erich Ludendorff, bivši general in feldmaršal, se je včeraj zagovarjal v dolgem govoru pred sodiščem. Monarhistična revolta, katero sta vodila v Hitler, je bila opravljena po njegovem mnenju, kajti Nemčija je danes v rokah svojih največjih sovražnikov. Ti

